

**BANK SPÓŁDZIELCZY
W SUCHEDNIOWIE**

UJAWNIENIE INFORMACJI

o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku Spółdzielczego w Suchedniowie, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji podlegających obowiązkowym ujawnieniom wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Suchedniów, lipiec 2019r.

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	3
II. Informacje ogólne	3
III. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem.....	4
IV. Zakres stosowanie	6
V. Fundusze własne.....	6
VI. Wymogi kapitałowe	7
VII. Ekspozycje na ryzyko kontrahenta.....	10
VIII. Bufory kapitałowe.....	10
IX. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego.....	10
X. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego.....	11
XI. Aktywa wolne od obciążeń.....	17
XII. Korzystanie z ECAI.....	17
XIII. Ekspozycja na ryzyko operacyjne.....	17
XIV. Ekspozycje w papierach wartościowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym....	18
XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej.....	19
XVI. Polityka w zakresie wynagrodzeń.....	21
XVII. Dźwignia finansowa	23
XVIII. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego.....	23
XIX. Płynność.....	25
XX. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego...	30
XXI. Stosowanie wewnętrznych modeli ryzyka rynkowego.....	30

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 – Cele strategiczne oraz organizacja procesu zarządzania w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, opis systemu informacji zarządczej.
2. Załącznik nr 2 – Informacja na temat profilu ryzyka.
3. Załącznik nr 3 – Oświadczenie Zarządu.

I. Wprowadzenie .

1. Bank, zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Informacją” według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.
2. Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału opracowane zostały zgodnie z Polityką informacyjną Banku, która wprowadzona została przez Zarząd Banku i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą.
3. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) stosuje pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. W przypadku pominięcia informacja o tym jest podawana w treści Informacji.
5. Bank informuje, że niniejszy dokument nie obejmuje całego zakresu ujawnianych informacji, określonych w Rozporządzeniu. Ujawnienia informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR, dokumenty te są dostępne w Centrali Banku.
6. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:
 - 1) Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego za 2018 rok,
 - 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 2018 roku.
7. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.
8. Informacje ilościowe i jakościowe prezentowane są za okres od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku.

II. Informacje ogólne.

Bank Spółdzielczy w Suchedniowie działa od 1909 roku. Siedziba Banku mieści się w Suchedniowie przy ul. Mickiewicza 8. Bank wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Kielcach, X Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000120258, w dniu 27 kwietnia 1994 roku nadano mu numer statystyczny REGON: 000497710.

Bank Spółdzielczy w Suchedniowie jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Bank, w roku 2018, swoją działalność prowadził w:

- 1) Centrali Banku w Suchedniowie, ul. Mickiewicza 8,
- 2) Oddziale Banku w Suchedniowie, ul. Mickiewicza 8,

- 3) Oddziale Banku w Skarżysku Kamiennej, ul. Krasińskiego 35,
- 4) Oddziale w Łącznej, Kamionki 59,
- 5) Oddziale w Bliżynie, ul. Kościuszki 88 a.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej. Podstawowym aktem regulującym organizację Banku jest Statut Banku Spółdzielczego w Suchedniowie. Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc rachunki zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Według stanu na dzień 31.12.2018 roku Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem.

Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, posiada system zarządzania, na który składają się system zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednia polityka wynagrodzeń wspierająca kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

System zarządzania obejmuje procedury anonimowego zgłaszania wskazanemu Członkowi Zarządu, a w szczególnych przypadkach – Radzie Nadzorczej Banku, naruszeń prawa oraz obowiązujących w banku procedur i standardów etycznych

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Suchedniowie” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku, zgodną z założeniami przyjętymi w „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Suchedniowie na lata 2016 - 2020”. Strategia podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku jest również powiązana z następującymi regulacjami o charakterze strategicznym:
 - a) Polityki zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym w Suchedniowie,
 - b) Plan ekonomiczno- finansowy Banku,
3. Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania ryzykami, struktury i organizacji, podziału zadań, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka zawarte są w [Załączniku nr 1](#) do niniejszego dokumentu.

Ponadto w Banku funkcjonują polityki w zakresie zarządzania następującymi rodzajami ryzyka:

- 1) Polityka handlowa
- 2) Polityka kapitałowa, w tym Polityka dywidendowa
- 3) Polityka kredytowa
- 4) Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej

- 5) Polityka zarządzania ryzykiem walutowym
 - 6) Polityka zarządzania ryzykiem płynności
 - 7) Polityka inwestycji finansowych
 - 8) Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym i bezpieczeństwa
 - 9) Polityka zgodności
 - 10) Polityka kadrowa
 - 11) Polityka zarządzania ryzykiem biznesowym.
6. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2018 rok, natomiast zestaw wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte są w [Załączniku nr 2](#) do niniejszego dokumentu.
 7. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w [Załączniku nr 3](#).
 8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
 - 2) Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa, Rada Nadzorcza, działając wg Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Suchedniowie biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Suchedniowie. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następcej dokonuje Zebranie Przedstawicieli.
 9. Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
 10. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka. W ramach Rady Nadzorczej funkcjonuje Komitet Audytu.
 11. Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.
 12. W Banku funkcjonuje system informacji zarządczej określający przepływ informacji na temat ryzyka, który kierowany jest do Zarządu, Rady Nadzorczej Banku oraz pozostałej kadry kierowniczej. System jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej” definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka zidentyfikowane przez Bank. Informacje zawarte w sprawozdaniach wewnętrznych umożliwiają rzetelną ocenę ekspozycji na ryzyko. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość odejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres stosowania.

Informacja o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczy adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Suchedniowie. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych

V. Fundusze własne.

Bank przyjął strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych (kapitału uznanego).

Zgodnie z obowiązującymi na dzień 31.12.2018 r. przepisami, w szczególności postanowieniami Rozporządzenia CRR i Prawa Bankowego, Bank, za łączny uznany kapitał (fundusze własne) uznaje sumę kapitałów TIER I i TIER II. Ponadto kapitał TIER I dzieli się na kapitał TIER I podstawowy (CET1) oraz kapitał TIER I dodatkowy (AT1).

1. Podstawą działania Banku jest kapitał TIER I, do którego Bank zalicza:

- bilansowy fundusz udziałowy (opłacony do 28 czerwca 2013r.), którego udział w funduszach własnych Banku wyniósł 2,55%,
- fundusz zasobowy powiększany o odpis z zysku netto, stanowiący 95,97% funduszy własnych,
- kapitał rezerwowy,
- fundusz z aktualizacji wyceny (amortyzowany zgodnie z wytycznymi KNF), utworzony na podstawie odrębnych przepisów,
- fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej.

2. W skład kapitału TIER II wchodzi:

- fundusz uzupełniający, przy czym przy wyliczaniu uznanego kapitału, kapitał TIER II nie może być większy niż jedna trzecia kapitału TIER I.

Na 31.12.2018 r bank nie posiadał Kapitału TIER II

Podstawowe informacje o poziomie poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku wg stanu na 31.12.2018 r. przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Składnik funduszy/kapitału	Wartość (w tys. zł.)
I.	Fundusze własne ogółem, w tym:	25.142
	fundusze podstawowe, w tym:	25.106
	<i>fundusz udziałowy</i>	659
	Fundusz z aktualizacji wyceny	36
	Fundusz udziałowy uznany	613
	Fundusz z aktualizacji wyceny po amortyzacji	36
	Wartości niematerianle i prawne	119

II.	Kapitał uznany ogółem, w tym:	25.325
	kapitał TIER 1 (T1), w tym:	23.162
	<i>kapitał podstawowy TIER 1 (CET1)</i>	23.162
	<i>kapitał dodatkowy TIER 1 (AT1)</i>	0
	kapitał TIER 2	0
III.	Koncentracja kapitałowa w podmiotach sektora finansowego, w tym:	5.062
	koncentracja wobec BPS SA	4.313
	koncentracja wobec BS Samsonów	100
	koncentracja wobec SSOZ BPS	5
IV.	Pomniejszenie o koncentrację kapitałową, w tym:	1.816
	pomniejszenie kapitału TIER 1	1.816
	pomniejszenie kapitału TIER 2	0
V.	Kapitał uznany ogółem, w tym:	23.162
	kapitał TIER 1	23.162
	<i>kapitał podstawowy TIER 1 (CET1)</i>	23.162
	<i>kapitał dodatkowy TIER 1 (AT1)</i>	0
	kapitał TIER 2	0
VI.	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	99.817
VII.	Współczynnik kapitału podstawowego TIER1 (CET1)	23,20%
VIII.	Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	23,20%

Bank utrzymywał na koniec 2018 roku łączny kapitał uznany w wysokości 23.162 tys. zł , pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

VI. Wymogi kapitałowe.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest oszacowanie, czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka. Bank ustala wielkość kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych , istotnych rodzajów ryzyk występujących w działalności Banku , dokonuje agregacji kapitału regulacyjnego na

poszczególne rodzaje ryzyka oraz oblicza łączną wielkość kapitału wewnętrznego w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Minimalne wymogi kapitałowe / wymogi regulacyjne są to fundusze własne lub inne pozycje uznawane przez Komisję Nadzoru Finansowego, które Bank musi utrzymywać na poziomie odpowiadającym co najmniej wymogom o których mowa w art. 92 Rozporządzenia UE; w Banku wymogi minimalne obejmują łączną kwotę ekspozycji na ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe (rozumiane jako walutowe) oraz ryzyko operacyjne po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP (0,7619).

Bank Spółdzielczy w Suchedniowie stosuje następujące metody wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 3) metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

Bank ocenia, czy kapitał regulacyjny w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, rynkowe i operacyjne i w przypadku uznania kapitału regulacyjnego za niewystarczający, tworzy dodatkowy wymóg w ramach szacowania kapitału wewnętrznego. Dodatkowy wymóg kapitałowy Bank wylicza również na ryzyka nie ujęte w wymogu regulacyjnym, a które uznał za istotne.

Raz w roku Bank dokonuje oceny wszystkich rodzajów ryzyk bankowych w celu zidentyfikowanych ryzyk istotnych.

Szczegółowy opis metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej”.

1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Do obliczenia kwot ekspozycji (aktywów i pozycji pozabilansowych) ważonych ryzykiem Bank wykorzystuje metodę standardową, zgodnie z Rozporządzeniem CRR UE nr 575/2013, po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP (0,7619).

Stosując metodę standardową ekspozycje zalicza się do jednej z kategorii wymienionych w Art. 112 Rozporządzenia CRR UE nr 575/2013, którym przypisywane są odpowiednie wagi ryzyka.

Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego stanowi 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji.

Jeżeli Bank przeprowadzając obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej dysponuje więcej niż jednym środkiem ograniczania ryzyka kredytowego w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji, postępuje zgodnie z poniższym schematem:

- 1) dokonuje podziału ekspozycji na części objęte poszczególnymi rodzajami środków ograniczania ryzyka kredytowego,
- 2) oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem osobno dla każdej z części otrzymanych w wyniku podziału.

Dla potrzeb technik ograniczania ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowi 89 % łącznego wymogu kapitałowego.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji wg stanu na 31.12.2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł.
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	62
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych władz lokalnych	357
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności	0
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	816
5.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	124
6.	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	2.440
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1.466
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	163
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	761
10.	Ekspozycje kapitałowe	406
11.	Inne ekspozycje	385
12.	Ekspozycje pozabilansowe, gwarancje	131
	RAZEM	7.111

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest metodą wskaźnika bazowego, zgodnie z Tytułem III, Rozdział 2 Rozporządzenia CRR UE nr 575/2013.

Zgodnie z metodą wskaźnika bazowego wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego jest równy 15% średniej z trzech lat dla wskaźnika wyznaczanego zgodnie z przywołanym Rozporządzeniem.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2018r. wyniósł 874tys. zł.

3. Wymóg z tytułu ryzyka rynkowego.

Na dzień 31.12.2018 roku ryzyko rynkowe w Banku stanowi jedynie ryzyko walutowe, dla którego wymóg kapitałowy wyliczany jest metodą podstawową, zgodnie z Tytułem IV, Rozdział 3 Rozporządzenia CRR UE nr 575/2013.

Bank wyznacza wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego jeżeli suma całkowitej pozycji walutowej netto przekracza 2% funduszy własnych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku całkowita pozycja walutowa netto (ekspozycja) wyniosła 32 tys. zł. i nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku – nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

4. Łączny wymóg kapitałowy.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka wg stanu na 31.12.2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł.
1.	ryzyko kredytowe	7.111
2.	ryzyko rynkowe (walutowe)	0
3.	ryzyko operacyjne	874
4.	przekroczenie limitu dużych zaangażowań	0
5.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
6.	ryzyko płynności	0
7.	ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
8.	ryzyko kapitałowe	0
Łączny wymóg kapitałowy		7.985

Proces szacowania wymogów kapitałowych oraz planowania kapitałowego jest poddawany corocznej ocenie przez Radę Nadzorczą.

Na dzień 31.12.2018 r. łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 23,20% , wskaźnik kapitału TIER 1 – 23,20%.

Na podstawie przeprowadzonego badania adekwatności kapitału wewnętrznego stwierdzono, że minimalny wymóg kapitałowy w pełni zabezpiecza ryzyka występujące w Banku.

VII. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta.

Nie dotyczy.

VIII. Bufory kapitałowe.

W związku z wejściem w życie od dnia 1 stycznia 2018r. Rozporządzenia w sprawie bufora ryzyka systemowego, Komisja Nadzoru Finansowego wskazała wysokości minimalnych poziomów współczynników kapitałowych obowiązujących banki. Począwszy od 2018r. banki powinny utrzymywać minimalne wartości współczynników kapitałowych na poziomie regulacyjnym Filara I wynikające z Art. 92 Rozporządzenia CRR UE nr 575/2013 i Filara II (dalej: add-on) wynikające z Art. 138 Ustawy Prawo Bankowe oraz wymóg połączonego bufora określony w Ustawie o nadzorze makroostrożnościowym.

Wymóg połączonego bufora od dnia 1 stycznia 2018r. stanowi sumę obowiązujących buforów, tj:

- bufora zabezpieczającego w wysokości 1,875% (od 2019r. w wysokości 2,5%),
- bufora antycyklicznego,
- bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym – określonego w drodze indywidualnej decyzji Komisji Nadzoru Finansowego,
- bufora ryzyka systemowego w wysokości 3%.

IX. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego.

Nie dotyczy.

X. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy z Bankiem. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe).

1. Przegląd i klasyfikacja ekspozycji kredytowych.

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (z późniejszymi zmianami)..

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- 2) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i zabezpieczeń oraz klasyfikacja należności realizowane są w formie oceny „zza biurka” lub inspekcji u klienta.

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się co najmniej na koniec każdego kwartału.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, branż, zabezpieczeń, zgodnie z obowiązującymi procedurami.

W Banku funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk, ustalający wartość graniczną zaangażowań w odniesieniu do kapitału uznanego. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu zaangażowań.

Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w Statucie Banku, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

2. Pozycje przeterminowane i z rozpoznaną utratą wartości.

Pozycje przeterminowane rozumiane są jako należności z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Definicja ta stosowana jest dla celów wyznaczania wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni.

Należności z rozpoznaną utratą wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych.

Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone (są to należności w kategorii ryzyka: „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”) zgodnie z przepisami zawartymi w

Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią

(liczoną jako suma stanów na koniec grudnia 2017r. oraz wszystkich kwartałów 2018 roku podzielona przez 5) kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2017 roku do 31.12.2018 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r. w tys. zł	Stan na dzień 31.12.2017 r. w tys. zł	Średnia kwota w okresie od 31.12.2017 r. do 31.12.2018 r.
1.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	24.486	22.897	23.895
2.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	22.323	17.614	19.106
3.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	1	2	1
4.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	46.298	52.565	50.528
5.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	1.553	1.553	1.556
6.	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	41.902	39.759	41.811
7.	ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1.958	3.573	2.959
8.	Ekspozycja zabezpieczenie na nieruchomościach	23.922	24.307	23.688
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	9.515	6.198	8.011
10.	Ekspozycje kapitałowe	6.886	5.062	5.626
11.	inne ekspozycje	7.754	6.769	7.528
Razem ekspozycje bilansowe		186.598	180.299	184.709
12.	Ekspozycje pozabilansowe, gwarancje	4.112	4.816	4.572
RAZEM		190.710	185.115	189.281

Struktura ekspozycji według sektorów w rozbiciu na klasy ekspozycji została przedstawiona w poniższych tabelach.

Strukturę ekspozycji sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Banki	70.785
	Należności normalne	70.785
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		70.785

Strukturę ekspozycji sektora niefinansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Korekta wartości	18.689 14.956 0,0 5.457 1.724
3.	Przedsiębiorcy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Korekta wartości	17.298 14.883 251 3.290 1.126
4.	Osoby prywatne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Korekta wartości	37.219 37.534 377 34 726
5.	Rolnicy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Korekta wartości	214 215 1
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Korekta wartości	16 16
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		73.436

Strukturę ekspozycji sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	22.323
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	23.323

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności, z uwzględnieniem obowiązujących w Banku limitów określonych w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym, według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże (wg wartości nominalnej łącznie z pozabilansem)	Wartość w tys. zł.
1.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.	22.312
2.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli.	7.803
3.	Przetwórstwo przemysłowe	12.222

4.	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne.	4.509
5.	Górnictwo i wydobywanie.	4.435
6.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2.714
	Razem zaangażowanie wg branż limitowanych	53.995
7.	Usługi administrowania i działalność wspierająca	2.985
8.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	792
9.	Pozostała działalność usługowa	851
10.	Budownictwo.	871
11.	Transport i gospodarka magazynowa	649
12.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	567
13.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	396
14.	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja	403
15.	Informacja i komunikacja	0
16.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	279
	Ogółem (wg wartości nominalnej łącznie z pozabilansem)	61.788

Strukturę ekspozycji według rezydualnych okresów zapadalności w podziale na klasy należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Istotne klasy należności	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec banków	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe detaliczne	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje zabezpieczenie na nieruchomościach	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	Ekspozycje kapitałowe	Inne ekspozycje	RAZEM w tys. zł.
a'vista	778	3.566			172		1.958	15	9.515	2.184	5.037	23.225
1-30 dni	18.249	35.007		1	1.424	20		126			57	54.884
1-3 m-cy	347	2.281			2.528	343		160		1.005		6.664
3-6 m-cy	1.174	3.142			5.818	371		305		1.003		12.309
6-12 m-cy	1.283	2.302			7.538	785		887		201		11.789
1-3lata	1.673		427		8.965	4.439		2.653				15.789
3-5 lat	835		1.126		5.535	5.034		2.600		812	288	18.038
5-10 lat	147				7.818	7.225		6.169		1.680	86	17.838
10-20 lat					2.104	4.106		9.483			50	13.157
powyżej 20 lat								1.524			2236	4.196

Struktura należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiu na istotne klasy ekspozycji kredytowych według stanu na dzień 31.12.2018 r. przedstawiają poniższe tabele.

Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	Wartości w tys. zł
Kredyty zagrożone	4.677
Rezerwy celowe	865
Odpis aktualizujący	778
Korekta wartości	
Odsetki	778
Należności zagrożone	3.812
Przedsiębiorcy indywidualni	Wartości w tys. zł
Kredyty zagrożone	3012
Rezerwy celowe	663
Odpis aktualizujący	278
Korekta wartości	
Odsetki	278
Należności zagrożone	2.349
Osoby prywatne	Wartości w tys. zł
Kredyty zagrożone	28
Rezerwy celowe	28
Odpis aktualizujący	6
Korekta wartości	
Odsetki	6
Należności zagrożone	0

Dla rolników indywidualnych, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych oraz jednostek budżetowych nie występowały należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane.

W przypadku wzrostu ryzyk i mniejszej niż 100% skuteczności stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego, Zarząd Banku może podjąć następujące działania:

- 1) Opracowanie wytycznych dla pracowników kredytowych w zakresie zaostreżenia wymagań odnośnie przyjmowanych zabezpieczeń, takich jak zwiększenie wartości przyjmowanych zabezpieczeń w stosunku do udzielanych kredytów.
- 2) Ograniczenie akcji kredytowej w całym Banku lub w poszczególnych jednostkach organizacyjnych.
- 3) Zmiana limitów koncentracji przyjmowanych zabezpieczeń.
- 4) Zwiększenie wymagań odnośnie monitoringu zabezpieczeń.
- 5) Zmiana kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku.
- 6) Zwiększenie częstotliwości raportowania ryzyka rezydualnego.
- 7) Szkolenia dla pracowników kredytowych.
- 8) Zwiększenie częstotliwości kontroli w obszarach objętych ryzykiem rezydualnym.

Zakres i kolejność podejmowanych działań zależy od oceny wielkości zagrożenia – poziomu wzrostu ryzyka kredytowego – i przygotowanej na tej podstawie propozycji Stanowiska ds. zarządzania ryzykami i analiz.

Gdy ryzyko występujące w portfelu kredytowym okazuje się nieakceptowalne, Zarząd Banku może zastosować następujące rozwiązania, tj. wdrożyć działania awaryjne:

- 1) ograniczanie skali akcji kredytowej w całym Banku lub w odniesieniu do wybranych Oddziałów Banku,

- 2) okresowe wyłączenie z kredytowania wybranej grupy kredytobiorców generującej podwyższone ryzyko (np. sektora branżowego),
- 3) ograniczanie kwoty ekspozycji poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów na kredyty udzielane określonym kredytobiorcom, na duże zaangażowania kredytowe lub na pewne rodzaje kredytów o wysokim stopniu zbadanego ryzyka,
- 4) redukcja zaangażowań najbardziej ryzykownych,
- 5) modyfikacja procedur kredytowych,
- 6) modyfikacja kredytowej oferty produktowej,
- 7) zaostrzenie wymagań odnośnie przyjmowanych zabezpieczeń,
- 8) zwiększenie zakresu i/lub częstotliwości kontroli instytucjonalnej i audytu wewnętrznego,
- 9) doskonalenie standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej, opracowanie odpowiednich procedur wewnętrznych,
- 10) dywersyfikacja aktywów,
- 11) zmiana strategii biznesowej w taki sposób, aby przeciwdziałała nadmiernej koncentracji,
- 12) opracowanie programu poprawy sytuacji w zakresie kredytów,
- 13) inne, zależne od sytuacji Banku.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłym związku z rozpoznaniem ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

3. Tworzenie rezerw i odpisów aktualizujących.

Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej pomniejszona o wartość zabezpieczeń wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące tworzone są w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” oraz do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” i „pod obserwacją.

Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące tworzy się w ciężar kosztów a rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Stan rezerw celowych i odpisów aktualizujących na początek i koniec roku obrotowego 2018 oraz ich zmiany przedstawia poniższa tabela (w tys. zł.):

Wyszczególnienie	Rezerwy celowe na należności kredytowe	Odpisy aktualizujące na należności z tytułu odsetek
Stan na początek okresu	3.234	2.631
Utworzenie rezerw celowych	2.060	499
Rozwiązanie rezerw tworzonych w koszty	76	5
Spisanie w ciężar rezerw	3.496	2.062
Stan na koniec okresu	1.722	1.063

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania. Przyjęte uregulowania w zakresie zabezpieczeń wierzytelności

Banku są elementem Polityki kredytowej Banku. Szczególnym przypadkiem ryzyka rezydualnego jest ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie obejmuje określenie profilu ryzyka tych ekspozycji; ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania w ekspozycje kredytowe związane z finansowaniem nieruchomości, monitorowanie ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń, analizę zmiany stóp procentowych na ryzyko kredytowe, ocenę wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka oraz wyznaczanie i monitorowanie wskaźnika LtV.

Bank zarządza ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych poprzez ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania oraz ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.

XI . Aktywa wolne od obciążeń.

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

XII. Korzystanie z ECAI.

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności oraz rodzaje posiadanych ekspozycji, Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen kredytowych ECAI.

XIII .Ekspozycja na ryzyko operacyjne.

Ryzyko operacyjne jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko braku zgodności, ryzyko prawne, ryzyko systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa oraz ryzyko modeli, a nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukovanie tego ryzyka.

Poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne ograniczony jest systemem przyjętych limitów wewnętrznych i wskaźników KRI.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego do Zarządu oraz Rady Nadzorczej prezentowane jest cyklicznie, zgodnie z Instrukcją zarządczą (SIZ).

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego prowadzony jest dla 7 rodzajów zdarzeń:

- 1) oszustwa zewnętrzne,
- 2) oszustwa wewnętrzne,
- 3) zasady dotyczące zatrudniania oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,
- 4) klienci, produkty i praktyki operacyjne,
- 5) szkody związane z aktywami rzeczowymi,
- 6) zakłócenia działalności Banku i awarie systemów,
- 7) wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.

Na przestrzeni 2018 r. na podstawie „Rejestru zdarzeń wewnętrznych ryzyka operacyjnego” stwierdzono wystąpienie 382 zdarzeń ryzyka operacyjnego na łączną kwotę 35,1 tys. zł. strat finansowych oraz 1.623:29 godzin strat niefinansowych.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank stosuje dobre praktyki rynkowe oraz zalecenia nadzorcze, w tym w szczególności wytyczne wynikające z zapisów Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.

Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w okresie 2018 r. przedstawia się następująco:

Rodzaje / kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego	Liczba zdarzeń	Suma strat brutto w PLN (w tys. zł.)	Suma strat brutto w godzinach
1. Oszustwo wewnętrzne	0	0,0	0:00
2. Oszustwo zewnętrzne	132	0,7	0:00
3. Zasady dotyczące zatrudniania oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	7	13,5	0:00
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	98	1,3	0:00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1	2,5	0:00
6. Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	36	3,2	1.623:29
7. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	108	13,9	0:00
OGÓŁEM	382	35,1	1.623:29

Wśród zidentyfikowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego wystąpiły 8 incydentów charakteryzujących się wysokimi stratami finansowymi lub niefinansowymi, ale niską częstotliwością występowania, uznane za „istotne” w działalności Banku.

W celu uniknięcia w przyszłości w/w zdarzeń Bank podejmuje działania zapobiegawcze – mitygujące, polegające na częstszej kontroli obszarów o podwyższonym ryzyku, weryfikacji przepisów wewnętrznych oraz zmianie organizacji pracy.

Ponadto w Banku podejmowane są na bieżąco działania mające na celu ograniczenie narażenia na ryzyko operacyjne oraz redukujące jego poziom.

XIV. Ekspozycje w papierach wartościowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis istotnych zmian tych praktyk.

Papiery wartościowe nabyte z przyczyn strategicznych według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa/godziwa w tys. zł.	Cel nabycia
1.	Akcje Banku BPS SA	2.079	Przyczyny strategiczne
2.	Obligacje Banku BPS S.A.	2.235	Przyczyny strategiczne
3.	Udział w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	5	Przyczyny strategiczne
RAZEM		4.319	

Bank posiada także udział w Banku Spółdzielczym w Samsonowie w wysokości 100.00,00 zł.

Bankowe papiery wartościowe według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w tys. zł	Wartość rynkowa w tys. zł	Wartość godziwa w tys. zł
1.	Jednostki uczestnictwa otwartych funduszy inwestycyjnych	9.515	9.515	9.515
2.	Obligacje komunalne	3.118	3.118	3.118
3.	Bony pieniężne NBP	18.055	18.055	18.055
4.	Obligacje komercyjne	1.553	1.553	1.553
5.	Obligacje płynnościowe	2.467	2.467	2.467
	RAZEM	34.708	34.708	34.708

Bankowe papiery wartościowe obejmują aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych), aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (obligacje komunalne) oraz aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności (bony pieniężne NBP, obligacja komercyjna).

Inwestowanie w papiery wartościowe ma na celu uzyskiwanie przez Bank korzyści finansowych w krótkim, średnim i długim okresie czasu, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży, różnicy stóp procentowych i kursów walutowych. Inwestycje finansowe mają ponadto na celu optymalizację zarządzania ryzykami finansowymi, tj. ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem walutowym i ryzykiem płynności.

Zgodnie z przyjętymi w Banku Zasadami rachunkowości, wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonuje się według zasad określonych w ustawie o rachunkowości, z uwzględnieniem odpowiednio przepisów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków .

Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych wyceniane są wg wartości rynkowej , wzrost wartości odnosi się na przychody finansowe a zmniejszenie wartości odnosi się w ciężar kosztów z operacji finansowych.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej; naliczone memoriałowo na koniec każdego miesiąca odsetki, według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie naliczenia, Bank zalicza do przychodów z tytułu odsetek.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są zgodnie z oprocentowaniem ustalonym przez emitenta, naliczone i otrzymane odsetki ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek.

W okresie 01.01.2018 – 31.12.2018 r. Bank, z tytułu posiadanych aktywów finansowych, osiągnął przychód w wysokości 793 tys. zł.

XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru. Ponadto utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
 - 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
 - 3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (niehandlowej) to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał (fundusze własne), wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych, którego źródłem są:

- 1) ryzyko terminów przeszacowania, wynikające z niedopasowania wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych (w poszczególnych terminach zmiany oprocentowania),
- 2) ryzyko bazowe, wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP) w oparciu, o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
- 3) ryzyko opcji klienta, wynikające z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych, np: prawo do wcześniejszej spłaty kredytu, prawo do wycofania depozytów wcześniej niż to wynika z umowy,
- 4) ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości, polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się w cyklach miesięcznych i prezentowany Zarządowi Banku oraz kwartalnych (prezentowanych Radzie Nadzorczej).

Do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank stosuje:

- a) metodę luki stopy procentowej,
- b) analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.

Jednym ze wskaźników określających ryzyko stopy procentowej jest wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku. W ramach testu warunków skrajnych:

- a) kalkulowana jest zmiana wartości ekonomicznej kapitału Banku,
- b) mierzona jest zmiana wyniku odsetkowego na skutek spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych w przypadku analizy luki terminów przeszacowania stopy procentowej i o 35 punktów bazowych w przypadku analizy luki ryzyka bazowego.

Szacunkowa zmiana wyniku odsetkowego:

- a) przy spadku stóp procentowych o 200 pkt. bazowych wyniosła minus 1.808,25 tys. co stanowi 45,78% wyniku finansowego,
- b) przy spadku stóp procentowych o 35 pkt. bazowych w przypadku analizy luki ryzyka bazowego wyniosła minus 328,18 tys. co stanowi 1,42 % funduszy własnych Banku.

W całym okresie objętym niniejszą informacją nie zachodziła konieczność tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stopy procentowej. Miara ryzyka stopy procentowej w postaci szacowanej zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy szokowej zmianie stóp procentowych o +/- 2 pp wskazuje na niski poziom ekspozycji banku na to ryzyko. Kapitał ekonomiczny

Banku na skutek szokowej zmiany stóp procentowych może zmienić się o +/- 2,10 % przy granicy istotności ustalonej na 20%.

XVI. Polityka w zakresie wynagrodzeń.

Zasady ustalania wynagrodzenia pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka zostały określone w Polityce wynagrodzeń Banku Spółdzielczego w Suchedniowie. Szczegółowy opis zasad Polityki wynagrodzeń zawarto w Informacji Banku wynikającej z Art. 111a ust. 1 i ust. 4 Prawa bankowego, umieszczonej na stronie internetowej Banku www.bs-suchedniow.com.pl.

Do stanowisk istotnych, o których mowa w § 24 Rozporządzenia Ministra Finansów oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE), Bank zaliczał:

- 1) Członków Rady Nadzorczej
- 2) Członków Zarządu,
- 3) Głównego Księgowego.

Z uwagi na fakt, że wszystkie istotne decyzje podejmowane są przez Zarząd i żaden z pracowników komórek: zgodności, zarządzania ryzykami, sprawami kadrowymi, nie posiada kompetencji do podejmowania decyzji w kwocie przekraczającej 2% funduszy własnych /kapitałów uznanych, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk pracy w Banku.

Zagadnienia oceny Polityki wynagrodzeń były omawiane przez Radę Nadzorczą Banku w 2018 roku dwukrotnie.

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń, Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania wynagrodzeń.

Wynagrodzenia wypłacane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny i obejmują:

- 1) stałe składniki wynagradzania (wynagrodzenie zasadnicze),
- 2) zmienne składniki wynagradzania, rozumiane jako: premie regulaminowe i uznaniowe, nagrody specjalne, odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe, wynagrodzenie prowizyjne.

Wypłata zmiennych składników wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku następuje zgodnie z zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą Regulaminem wynagradzania Zarządu.

Oceny efektów pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku dokonuje Rada Nadzorcza i obejmuje ona następujące wskaźniki Banku:

- 1) poziom depozytów podmiotów niefinansowych,
- 2) poziom obligacji kredytowych podmiotów niefinansowych,
- 3) wynik finansowego netto,
- 4) zwrot z kapitału własnego (ROE),
- 5) jakość portfela kredytowego,
- 6) łączny współczynnik kapitałowy,
- 7) wskaźnik płynności LCR.
- 8) poziom wskaźnika kosztów C/I.

Ocenie podlega stopień wykonania wymienionych wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie w/w wskaźników był zrealizowany co najmniej w 80%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- 1) uzyskanie absolutorium w okresie oceny,
- 2) pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe, tj. uzyskanie pozytywnej oceny w procesie oceny odpowiedności;
- 3) ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

Osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku nie przysługują indywidualnie przyznawane odprawy emerytalne, przysługuje im odprawa emerytalna przyznawana w ramach powszechnie stosowanego w Banku systemu emerytalnego, opisanego w Regulaminie wynagradzania Banku.

Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.

Informacje ilościowe:

Zagregowane informacje o sumie wypłaconych w 2018r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu przyjętej przez Bank Polityki wynagrodzeń.
w tys. zł.

	Stanowiska kierownicze	Stałe składniki	Zmienne składniki	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	350		4

Zagregowane informacje o sumie wypłaconych w 2018 r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze.
w tys. zł

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość:
1.	Suma wypłat odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0,00
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0,00
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0,00
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2018 r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0,00
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0,00
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0,00

Zarząd Banku posiada kwalifikacje, wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa depozytów w nim zgromadzonych oraz daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem. Oceny dokonała Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Suchedniowie w dniu 25.03.2019 r. Rada Nadzorcza Banku posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa depozytów w nim zgromadzonych oraz dawania rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem. Oceny dokonało Zebranie Przedstawicieli w dniu 25.06.2019 r.

XVII. Dźwignia finansowa.

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Wskaźnik dźwigni finansowej to miara kapitału Banku podzielona przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażona jako wartość procentowa.

Bank oblicza wskaźnik dźwigni jako prostą średnią arytmetyczną miesięcznych wskaźników dźwigni w ciągu kwartału. Dla celów wyliczenia wskaźnika dźwigni miarę kapitału stanowi kapitał Tier I jak i kapitał Tier 1 wg definicji przejściowej.

Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier 1.

Informację o wielkości wskaźnika dźwigni wg stanu na 31.12.2018 r. przedstawia poniższa tabela.

Wartość i podział ekspozycji całkowitej wg stanu na 31.12.2017 r.	Wartość
Inne aktywa	186.598
Pozycje pozabilansowe o średnim/niskim ryzyku związane z finansowaniem handlu	607
Pozycje o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu	3.574
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję kapitału Tier 1	12,40
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową kapitału Tier 1	12,40

Poniżej zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2018 roku w ujęciu kwartalnym.

Wskaźnik dźwigni	Wg stanu na 31.03.2018 r.	Wg stanu na 30.06.2018 r.	Wg stanu na 30.09.2018 r.	Wg stanu na 31.12.2018 r.
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję kapitału Tier 1	12,85	12,26	12,20	12,40
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową kapitału Tier 1	12,97	12,74	12,65	12,40

XVIII. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego.

1. Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
2. W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe o jak najwyższej wartości pozwalające na pomniejszanie podstawy naliczania rezerwy celowej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych związanych z działalnością banków. Podejmując decyzje o zaangażowaniu w kredytowym, Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania.

3. Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych przyjmowanych zabezpieczeń, tj. rynku nieruchomości. Bank monitoruje jednostkowe wskaźniki LtV jak również średnioważony wskaźnik LtV dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
4. Bank weryfikuje wartość zabezpieczenia w oparciu o zapisy regulacji wewnętrznych Banku dotyczących monitoringu zabezpieczeń, w oparciu o dostępne dokumenty, bazy danych, wizyty na miejscu, inne informacje.
5. W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, Bank przy ustanawianiu zabezpieczenia stosuje zasadę dywersyfikacji. Bank przyjmuje :
 - a) zabezpieczenia osobiste, które charakteryzują się odpowiedzialnością osobistą osoby dającej zabezpieczenie, całym jej majątkiem do wysokości zadłużenia (w szczególności poręczenie według prawa cywilnego, weksel in blanco, poręczenie wekslowe, przystąpienie do długu);
 - b) zabezpieczenia rzeczowe, które ograniczają odpowiedzialność osoby dającej zabezpieczenie do poszczególnych składników jej majątku, ale dają wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia z obciążonej rzeczy przed wierzycielami osobistymi dłużnika (w szczególności kaucja, zastaw rejestrowy i zwykły, przewłaszczenie, hipoteka).

Koncentracja ekspozycji kredytowych wg zabezpieczeń na dzień 31.12.2018 roku (w tys. zł.)

Rodzaj zabezpieczenia	Limit (w stosunku do funduszy własnych) w %	Wartość	Wykorzystanie limitu w %
Rodzaj zabezpieczenia limitowanego			
Weksel in blanco	250,00	49.229	85,02
Poręczenie	130,00	7.796	25,89
Gwarancja	80,00	2.674	14,43
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	150,00	18.489	53,22
Hipoteka na nieruchomości niemieszkalnej	150,00	16.413	47,24
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	70,00	522	3,22
Zastaw rejestrowy	80,00	3.083	16,64
Rodzaj zabezpieczenia nielimitowanego			
Ubezpieczenie kredytu		360	
Cesja praw z umowy ubezpieczenia		19	
Pełnomocnictwo do rachunku		17	
Kaucja pieniężna		0	
Inne formy zabezpieczeń		90	

6. Mając na uwadze ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego wynikającego

z zaangażowania wobec pojedynczego klienta, grupy powiązanych klientów, dużych ekspozycji, osób wewnętrznych, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki i ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia, Bank monitoruje poziom wykorzystania limitów; wyniki przeprowadzonego monitoringu prezentowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

7. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

XIX. Płynność.

Ryzyko płynności – ryzyko nie wywiązania się z bieżących zobowiązań Banku, wskutek braku aktywów o dużej płynności (gotówki, środków na rachunku bieżącym Banku, depozytów krótkoterminowych, łatwo zbywalnych papierów wartościowych) lub możliwości zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań, jak również ryzyko, że Bank będzie zmuszony sprzedać aktywa mniej płynne na niekorzystnych warunkach lub ze stratą w związku z ryzykiem płynności rynku (produktu), aby zaspokoić zapotrzebowanie na środki płynne, np. z tytułu wycofywania depozytów lub udzielania kredytów.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności tj. zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank, zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych, mające na celu osiągnięcie założonej rentowności / stałego i rosnącego wyniku finansowego.

System zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Suchedniowie jest scentralizowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

W procesie zapewnienia płynności i zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza – poprzez zatwierdzenie: struktury organizacyjnej Banku, celów strategicznych w zarządzaniu ryzykiem płynności, maksymalnego poziomu ryzyka płynności, zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych,
- 2) Zarząd – poprzez opracowanie i wprowadzenie struktury organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka płynności, przygotowanie i wdrożenie Strategii i Polityki zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdza plany awaryjne utrzymania płynności; Zarząd odpowiada za system informacji zarządczej i poprawność polityki informacyjnej,
- 3) Zespół ds. księgowości i sprawozdawczości - wykonuje bezpośrednio, bieżące zadania związane z rozpoznawaniem zapotrzebowania Banku na środki płynne oraz utrzymywaniem krótko-, średnio- i długookresowej płynności Banku, jest odpowiedzialny za codzienne wyznaczania nadzorczej miary płynności krótkoterminowej (LCR),
- 4) Stanowiska ds. zarządzania ryzykami i analiz - pomiar i monitorowanie ryzyka płynności, przeprowadzanie testów warunków skrajnych, dokonywanie pogłębionej analizy płynności długoterminowej, weryfikowanie i aktualizowanie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem płynności, projektowanie założeń i scenariuszy testów warunków skrajnych,
- 5) Stanowisko ds. zgodności, kontroli instytucjonalnej i kadr - dostarczanie Radzie Nadzorczej Banku oraz Zarządowi bieżących i dokładnych informacji przygotowanych według

zatwierdzonego planu testowania (kontroli), sporządzonego w oparciu o matrycę funkcji kontroli wewnętrznej,

- 6) Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne - są odpowiedzialne za przygotowywanie i dostarczanie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku.

Podstawowym źródłem finansowania działalności kredytowej Banku są depozyty, przede wszystkim depozyty podmiotów niefinansowych. Głównie osób prywatnych, a także depozyty instytucji samorządowych.

Wskaźnik pokrycia działalności kredytowej zgromadzonymi w Banku depozytami wyniósł, wg stanu na 31.12.2018 r., 168,28%.

Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków czyli tzw. osadem na depozytach. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów a tym samym zwiększenia stabilności pozyskiwanych środków.

Strukturę podstawowych źródeł finansowania Banku oraz poziom wyznaczonego na nich osadu według stanu na 31.12.2018 r. prezentuje poniższa tabela.

Rodzaj	Stan w tys. zł.	Osad w tys. zł.	Wskaźnik osadu
Depozyty a'vista osób prywatnych	96.359	85.847	0,8909
Depozyty terminowe osób prywatnych	37.063	34.661	0,9352
Depozyty a'vista podmiotów gospodarczych	17.504	10.201	0,5828
Depozyty terminowe podmiotów gospodarczych	2.622	2.080	0,7932
Depozyty sektora budżetowego	5.925	1.923	0,3245
Globalny wskaźnik osadu			0,8764

Bank Spółdzielczy w Suchedniowie jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, w związku z tym może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie instrumentów oferowanych zarówno przez Bank Zrzeszający jak i System Ochrony. Po stronie aktywów są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, po stronie pasywów jest to kredyt w rachunku bieżącym, depozyty terminowe.

Uczestnicy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielanie ze zgromadzonych środków pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wydzielony został podmiot którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia – Spółdzielnia System Ochrony Zrzeszenia BPS. Dodatkowo, Spółdzielnia realizuje zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie zagregowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na analizowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, utrzymywaniu odpowiedniego poziomu środków własnych zgromadzonych na rachunku bieżącym, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym oraz budowaniu nadwyżki płynnościowej, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę na potencjalne wypływy gotówki z Banku.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz zagwarantowania środków płynnych w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów płynnych.

Składniki aktywów płynnych wg stanu na 31.12.2018 r. zaprezentowano w poniższej Tabeli.

Wyszczególnienie	Wartość wg stanu na 31.12.2018 r. (w tys. zł.)	Wartość możliwa do uzyskania	Wartość możliwa do uzyskania w zakładanym horyzoncie na datę 31.12.2018 r.
Monety i banknoty	3.663	100,00 %	3.663
Aktywa stanowiące ekspozycję wobec banków centralnych	18.055	10,00%	18.055
Całkowite nieskorygowane aktywa poziomu 1	21.718	X	21.718
Całkowite nieskorygowane aktywa poziomu 2B	12	75,00%	12
Całkowite nieskorygowane aktywa płynne	21.730	X	21.730
Wskaźnik płynności LCR	11,8530		

Dodatkowo, zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu wskaźniki LCR, który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności.

Wskaźnik LCR oblicza się jako stosunek zabezpieczenia przed utratą płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami w okresie kolejnych 30 dni. Minimalny, wymagalny poziom wskaźnika LCR w 2018 roku wynosił 100% wymogu płynności. Bank spółdzielczy w Suchedniowie odnotował na dzień 31.12.2018 r. wskaźnik LCR w wysokości 11,8530%.

Wskaźnik LCR obliczany jest na każdy dzień a informacja o ich poziomie przekazywana jest Wiceprezesowi ds. finansowo-księgowych oraz w okresach kwartalnych Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

W celu oceny struktury posiadanych aktywów i pasywów, dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/ wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych obliczając wskaźnik luki płynności. Bank stosuje metody urealniania zapadalności aktywów i pasywów aby realnie prognozować zachowanie się struktury bilansu w czasie. Szczegółowy opis metod urealniania zawiera Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Suchedniowie. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźnik luki skumulowanej. Wskaźnikami luki są stosunki w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów

do pasywów. Ocenia się, że wskaźnik luki w przedziale 0,9 do 1,0 dla przedziału czasowego do roku czasu świadczy o dobrej płynności.

Poniższa tabela prezentuje urealnioną lukę płynności wg stanu na 31.12.2018 r.

Luka	Do 1 miesiąca	Do 3 miesięcy	Do 12 miesięcy
Luka przedziałowa (w tys. zł.)	46.878	3.442	12.175
Luka skumulowana (w tys. zł.)	46.878	50.320	62.495
Współczynnik luki	32,86	3,33	4,29
Wskaźnik luki skumulowanej	2,70	2,73	2,93
Limit	minimum 0,7	minimum 0,7	minimum 0,7

Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzania płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych w powiązaniu ze strukturą aktywów długoterminowych. Na dzień 31.12.2018 r. urealnione należności długoterminowe, rozumiane jako należności z terminem zapadalności powyżej 12 miesięcy i niepłynne stanowiły 79.905 tys. zł. a poziom depozytów stabilnych wynosił 132.789 tys. zł. – luka dodatnia 52.883 tys. zł. Zatem na dzień 31.12.2018 r. osad na depozytach zapewniał całościowe finansowanie aktywów długoterminowych.

Poniższa tabela prezentuje zaangażowania w kredyty i skupione wierzytelności z terminem zapadalności powyżej 10 lat.

Wyszczególnienie	Wartość
kredyty i skupione wierzytelności z terminem zapadalności > 10 lat (kapitał)	16.853
kredyty i skupione wierzytelności nominalne	92.642
suma bilansowa nominalna	186.717
Limit - kredyty i skupione wierzytelności z terminem zapadalności > 10 lat (kapitał) / kredyty i skupione wierzytelności nominalne	20%
Wykonanie	17,73%
Limit - kredyty i skupione wierzytelności z terminem zapadalności > 10 lat (kapitał) / suma bilansowa nominalna	10%
Wykonanie	8,84%

Bank bada narażenie na ryzyko płynności w sytuacji skrajnej przeprowadzając testy warunków skrajnych.

Przy opracowywaniu założeń testów warunków skrajnych Bank uwzględnia następujące wytyczne:

- a) zakres i częstotliwość przeprowadzania testów warunków skrajnych jest współmierna do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka; częstotliwość realizacji testów warunków skrajnych będzie zwiększana w szczególnych okolicznościach, takich jak niestabilne warunki rynkowe czy też na żądanie nadzoru;
- b) w ramach scenariuszy warunków skrajnych Bank testuje dotkliwość warunków skrajnych o charakterze krótkoterminowym (do 7 dni) i mniej dotkliwe ale utrzymujące się w czasie (do jednego miesiąca);

Bank opracowuje założenia przeprowadzania testów warunków skrajnych w trzech podstawowych wariantach ze względu na charakter zdarzeń:

- a) wewnętrzny – kryzys płynności wewnątrz Banku spowodowany zwiększeniem się wpływów środków, które po urealnieniu stają się wymagalne w ciągu 7 dni oraz zwiększeniem się wpływów depozytów obsługiwanych internetowo i mobilnie oraz depozytów z podwyższonym oprocentowaniem; scenariusz bada interakcje z ryzykiem kredytowym, walutowym oraz stopy procentowej;
- b) systemowy – celem testu jest wyznaczenie luki płynności przy założeniu ograniczonego finansowania z zewnątrz, zatorów płatniczych na rynku oraz zakłóceń w funkcjonowaniu systemów płatniczych i rozliczeniowych;
- c) połączony – stanowiący kombinację kryzysu wewnętrznego i systemowego.

Wyniki testów warunków są wykorzystywane:

- a) jako podstawa do podjęcia działań naprawczych bądź mających na celu ograniczenie ekspozycji banku,
- b) do dostosowania profilu płynnościowego Banku do przyjętej tolerancji ryzyka,
- c) do oceny adekwatności nadwyżki płynności, a także zdolności do kompensacji niedoborów,
- d) jako podstawa w procesie budowania awaryjnego planu płynności Banku oraz określania strategii i taktyki działania na wypadek pojawienia się warunków skrajnych płynności,
- e) do ustalania limitów wewnętrznych,
- f) jako podstawa do dostosowywania i ulepszania regulacji wewnętrznych.

Przeprowadzone w 2018 roku testy warunków skrajnych w wariantach wewnętrznym, systemowym i łączonym oraz w skali dotkliwej i mniej dotkliwej wykazały niską wrażliwość Banku na spadek aktywów płynnych

Bank przeprowadza testy odwrócone służące określeniu scenariuszy, które mogłyby doprowadzić do negatywnych skutków zmaterializowania się ryzyka płynności w postaci niedotrzymania nadzorczych miar płynności.

Testy odwrócone przeprowadza się dla scenariusza:

- 1) niedotrzymania minimalnej wartości wewnętrznej w postaci współczynnika udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (M1), określonej w Uchwale Zarządu Banku, w wyniku obniżenia salda aktywów płynnych,
- 2) niedotrzymania minimalnej wartości nadzorczej miary płynności krótkoterminowej, określonej w postaci wartości wskaźnika pokrycia płynności krótkoterminowej (LCR), o którym mowa w Rozporządzeniu CRR UE, w wyniku zwiększenia salda wpływów netto.

Przeprowadzone w 2018 roku testy odwrócone wykazały, że:

- 1) spadek salda podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności o 35,13% aktywów płynnych spowodowałby niedotrzymanie wymaganych miar płynności,

2) zwiększenie salda wpływów netto o 171,06 % spowodowałby spadek wskaźnika LCR poniżej wymaganej wartości.
Wyniki testów warunków skrajnych są prezentowane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.

XX. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

Nie dotyczy.

XXI. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Nie dotyczy.

Załącznik nr 1

Cele strategiczne oraz organizacja procesu zarządzania w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, opis systemu informacji zarządczej.

1. Informacje ogólne o systemie zarządzania ryzykami.

Każda aktywność podejmowana przez Bank generuje ryzyko, które mogą niekorzystnie wpłynąć na jego sytuację ekonomiczno -finansową, jak też na zajmowaną pozycję na rynku usług bankowych.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Bank zarządza ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania.

1.1. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) określenie istotnych rodzajów ryzyka w Banku oraz sposobu ustalania ich istotności,
- 3) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 4) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- 5) określenie zasad i szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 6) określenie limitów alokacji kapitału wewnętrznego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 7) analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi,
- 8) uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych,
- 9) agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- 10) raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej,
- 11) opracowanie oraz stała aktualizacja Systemu Informacji Zarządczej, ze szczególnym uwzględnieniem roli Rady Nadzorczej,
- 12) aktualizacja pisemnych Strategii, Polityk oraz procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- 13) organizacja systemu kontroli wewnętrznej,
- 14) audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- 15) wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem,
- 16) stałe doskonalenie metod zarządzania ryzykiem.

1.2. Narzędzia realizacji polityki Banku w zakresie ryzyka.

W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania ryzykami Zarząd:

- 1) opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami,
- 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem,
- 3) opracowuje i wdraża formalnie przyjęty proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd i zatwierdzane przez Radę Nadzorczą w formie Polityk.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu..

1.3. Struktura organizacyjna.

Struktura organizacyjna Banku umożliwia skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka, zarówno na poziomie komórek odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem, jak i na szczeblu organów Banku oraz jest dostosowana do wielkości i profilu ryzyka prowadzonej działalności.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pracowników i jednostek organizacyjnych lub konfliktom personalnym pomiędzy pracownikami.

Podział zadań i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której to ryzyko wynika.

Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie łączą odpowiedzialności za nadzór nad zarządzaniem danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący (stwarzający) to ryzyko.

1.4. Proces zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:

- 1) identyfikacja ryzyka – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową (wynik finansowy) Banku,
- 2) pomiar ryzyka – obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar,
- 3) ocena/szacowanie ryzyka – polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem,
- 4) limitowanie ryzyka,
- 5) monitorowanie i raportowanie ryzyka,
- 6) kontrolowanie ryzyka.

1.5. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) poziom pierwszy (pierwsza linia obrony) – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, bieżące zarządzanie ryzykiem,
- 2) poziom drugi (druga linia obrony) – którą stanowi zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych,
- 3) poziom trzeci (trzecia linia obrony) – którą stanowi działalność audytu wewnętrznego.

1.6. Organy i komórki uczestniczące w systemie zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność poprzez:
 - a) zatwierdzenie określonego przez Zarząd akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka (apetyt na ryzyko / tolerancja na ryzyko) oraz monitorowanie jego przestrzegania,
 - b) zatwierdzanie ogólnego poziomu / profilu ryzyka Banku,
 - c) zatwierdzanie w odpowiednich Strategiach innych parametrów/limitów/wskaźników, gdy obowiązujące przepisy prawne tego wymagają,
 - d) zatwierdzenie przyjętej przez Zarząd „Strategii zarządzania ryzykiem” oraz monitorowanie jej przestrzegania,
 - e) nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem Polityk i procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem,
 - f) zatwierdzanie „Polityk zarządzania ryzykami”, a w szczególności Polityki w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego oraz dokonywanie przeglądów procedur szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego,
 - g) nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, w zależności od wewnętrznego podziału zadań w Zarządzie,
 - h) określenie zasad raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
 - i) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.
- 2) Zarząd - organizuje, wdraża oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez:
 - a) określanie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka (apetytu na ryzyko, który następnie zatwierdza Rada Nadzorcza),
 - b) opracowywanie i przyjmowanie „Strategii zarządzania ryzykiem”,
 - c) wprowadzanie podziału realizowanych w Banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie,
 - d) nadzorowanie zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie,
 - e) opracowywanie i przyjmowanie Polityk oraz zapewnianie wdrożenia procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem,
 - f) nadzorowanie wielkości i profilu ryzyka w Banku,
 - g) ustanawianie zasad raportowania o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku.
 - h) Zarząd Banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, jest adekwatny i skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem dostarcza zamierzonych efektów, oraz jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie procesu zarządzania ryzykiem,
 - i) Zarząd, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem

- operacyjnym), a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego związanego z zarządzaniem ryzykiem; w tym zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym),
- j) Zarząd dokonuje regularnych przeglądów Strategii i Polityk zarządzania ryzykiem oraz systemu zarządzania ryzykiem i zasad zarządzania ryzykiem,
 - k) Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat rodzajów ryzyka, profilu ryzyka (struktury i wielkości ryzyka), na które narażony jest Bank,
 - l) Zarząd informuje Radę Nadzorczą o przyjętych parametrach / wskaźnikach / rozwiązaniach, gdy obowiązujące przepisy zewnętrzne to określają i tego wymagają,
 - m) Zarząd odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych,
- 3) Prezes Zarządu - nadzoruje bezpośrednio zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie oraz odpowiada za funkcjonowanie Systemu Informacji Zarządczej,
 - 4) Komitet Kredytowy - uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank,
 - 5) Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz - zapewnia identyfikację wszystkich najważniejszych rodzajów ryzyka na jakie narażony jest Bank (gromadzenie, przetwarzanie informacji i pomiar danych), jest odpowiedzialne za niezależną identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank,
 - 6) Stanowisko ds. zgodności, kontroli instytucjonalnej i kadr - identyfikuje ryzyko braku zgodności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych,
 - 7) Zespół ds. organizacji i monitoringu - dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej niezależnych ocen jakości portfela kredytowego i działania systemu kontroli wewnętrznej w zakresie działalności kredytowej, a także dokonuje pomiaru ryzyka w portfelu,
 - 8) Audyt wewnętrzny - sprawowany przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku
 - 9) pozostali pracownicy Banku - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.
- 1.7. Ocena istotności ryzyka - Bank dokonuje cyklicznej i incydentalnej (w przypadkach nagłej zmiany poziomu ryzyka) identyfikacji istotności ryzyka obciążającego działalność i wyznacza profil ryzyka Banku. Do ryzyk istotnych Bank zalicza:
- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji,
 - 2) ryzyko rynkowe, w banku jest to ryzyko walutowe,
 - 3) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko braku zgodności,
 - 4) ryzyko płynności,
 - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
 - 6) ryzyko biznesowe.

2. Cele i strategie zarządzania poszczególnymi ryzykami zidentyfikowanymi w działalności Banku.

2.1. Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym:

- a) ryzykiem koncentracji,
- b) ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych
- c) ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- d) ryzykiem rezydualnym,

jest utrzymywanie odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych, stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego i zdywersyfikowanego portfela kredytowego - ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z ryzyka koncentracji zaangażowania wobec pojedynczego klienta bądź grupy powiązanych klientów, koncentracji wobec tego samego sektora gospodarczego lub w ten sam rodzaj zabezpieczenia, a także koncentracji portfela detalicznych ekspozycji kredytowych i portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie; Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, portfeli ekspozycji, produktów, itp.
- 2) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela:
 - a) działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to: stosowanie metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, stosowanie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych kredytowanych przez Bank, wykorzystanie baz danych i systemów wymiany informacji do weryfikacji i eliminowania kredytobiorców niesolidnych, stosowanie wskaźnika DtI będącego miarą pozwalającą określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia, analiza wskaźnika LtV przy ekspozycjach kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
 - b) działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to: dywersyfikacja kredytów, tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań, ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych, utrzymywanie narażenia na ryzyko kredytowe, w tym ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, na poziomie nie przekraczającym „apetytu na ryzyko” ustalonego przez Radę Nadzorczą Banku, przeprowadzanie testów warunków skrajnych w odniesieniu do całego portfela kredytowego, portfela detalicznych ekspozycji kredytowych oraz portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 3) działania organizacyjno-proceduralne - zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej, oddzielenie funkcji sprzedaży od weryfikacji i monitoringu, coroczna weryfikacja zasad zarządzania ryzykiem kredytowym.

2.2. Strategia zarządzania ryzykiem walutowym.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany i jednoczesnym utrzymaniu pozycji walutowej na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo Banku.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem walutowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego,
- 2) przestrzeganie przyjętych limitów,
- 3) zawieranie transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych,
- 4) zapewnienie klientom kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przekazów dewizowych.

2.3. Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

- a) ograniczanie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz dążenie do ich minimalizowania, poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników w ramach odpowiednich szkoleń i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej,
- b) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko braku zgodności i ryzyko prawne, ciągłe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwa ochrona interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z pomocy prawnej i współpraca z Bankiem Zrzeszającym,
- c) w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze,
- d) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko modeli, dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, tj. opisanych w regulacjach nadzorczych lub uproszczonych metod opracowanych przez Bank Zrzeszający, monitoring strat w ramach rejestrów ryzyka operacyjnego, walidacja i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych instrukcji i procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

Cele te realizowane są poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz pozostałymi ryzykami składowymi obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- a) określenie i organizacja podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.

- b) weryfikowanie zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, gromadzenia danych, oceny, raportowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego, zapewniających utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.
- c) zarządzanie kadrami.
- d) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank.
- e) zdefiniowanie tolerancji / apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które Bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone.
- f) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

2.4. Strategia zarządzania ryzykiem płynności.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością i finansowaniem jest pełne zabezpieczenie jego płynności tj.:

- 1) zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań – w krótkim, średnim i długim okresie, zarówno w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych (tak na poziomie Banku jak i rynku) ograniczających dostęp do zabezpieczonych i niezabezpieczonych źródeł finansowania,
- 2) minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank,
- 3) zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej,
- 4) optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych, mające na celu osiągnięcie założonej rentowności / stałego i rosnącego wyniku finansowego.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych - struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych; w tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów: a) płynności, b) bezpieczeństwa, c) rentowności. Istotne jest zarządzanie płynnością długoterminową - Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej - Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, głównie osób prywatnych
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności - Bank systematycznie bada i przestrzega nadzorczych miar płynności; Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający; Bank przystąpił do Systemu Ochrony Instytucjonalnej Zrzeszenia BPB, w ramach której działają systemy zwiększające bezpieczeństwo funkcjonowania banków

spółdzielczych, w tym systemy wsparcia płynności i wypłacalności.

2.5. Strategia zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru. Ponadto utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego i wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem, między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.

2.6. Strategia zarządzania ryzykiem biznesowym.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku.

Cel ten realizowany jest poprzez zarządzanie ryzykiem biznesowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) właściwą organizację procesu zarządzania strategicznego,
- 2) monitorowanie otoczenia i stopnia realizacji „Strategii działania Banku”,
- 3) właściwą realizację planowania i zarządzania wynikiem finansowym,
- 4) odpowiedni pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia, przede wszystkim poprzez dokonywanie testów warunków skrajnych,
- 5) podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka,
- 6) planowanie marketingowe i właściwy proces wdrożenia nowych produktów,
- 7) budowa pozytywnego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako stabilnego podmiotu finansowego spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego czynnie w rozwoju lokalnego środowiska.

2.7. Strategia zarządzania ryzykiem kapitałowym i ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności, gwarantujących bezpieczeństwo

zgromadzonych depozytów, poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest utrzymanie bezpiecznej relacji pomiędzy poziomem kapitałów własnych TIER 1 i ekspozycją na ryzyko kredytowe, zapewniającą ograniczenie nadmiernego ryzyka finansowania, a także odpowiedni poziom bezpieczeństwa w przypadku nagłego spadku wartości aktywów lub zwiększenia realizowanych udzielonych zobowiązań pozabilansowych przy jednoczesnym spadku jakości tworzonych z nich aktywów.

Cele te są realizowane poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące następujące kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych poprzez osiągnięcie planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności – dbałość o odpowiednią wysokość i stabilność osiąganego wyniku finansowego,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów dostosowanych do wymagań nadzorczych i unijnych, tj. poziomu kapitałów TIER 1, TIER 1 podstawowy (CET1) i TIER 2,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych,
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym,
- 5) nadzór nad procesem planowania kapitałowego i monitoring wykonania planów,
- 6) odpowiednią politykę dywidendową,
- 7) systematyczny monitoring pozycji ryzyka kapitałowego, a także nadmiernej dźwigni finansowej.

3. System informacji zarządczej.

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) Informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy statutowe,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny Oddziałów Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,

- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 6) jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 7) system informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku,
- 6) realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

W realizacji systemu informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz,
- 4) Komitet Kredytowy
- 5) Zespół ds. księgowości i sprawozdawczości,
- 6) Stanowisko ds. produktów bankowych i marketingu ,
- 7) Zespół ds. informatyki,
- 8) Zespół ds. organizacji i monitoringu,
- 9) Administrator Systemu Informatycznego,
- 10) Inspektor Ochrony Danych,
- 11) Stanowisko ds. zgodności, kontroli instytucjonalnej i kadr,
- 12) Dyrektorzy Oddziałów,
- 13) Analitycy rejestru,

Bieżącej analizy poziomu ryzyka bankowego dokonuje Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej.

Informacja na temat profilu ryzyka.

Wskaźniki	Stan 31.12.2018r.	Akceptowalny poziom ryzyka
ROE (netto) (%)	0,54	min. 1,45
ROA (netto) (%)	0,07	min. 0,20
Wskaźnik jakości kredytów ogółem (%) ¹⁾	9,12	max. 9,80
Wskaźnik jakości detalicznych ekspozycji kredytowych ,zgodnie z Rekomendacją T(%) ²⁾	0,24	max. 0,5
Wskaźnik jakości ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, zgodnie z Rekomendacją S (%) ³⁾	8,06	max. 10,5
Współczynnik pokrycia portfela należności zagrożonych rezerwami (%)	29,90	min. 30,0
Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem (wg wartości nominalnej) (%)	8,44	(6%;7,5%>
Udział depozytów sektora niefinansowego (wg wartości nominalnej) w pasywach (%)	82,24	min. 75,0
Udział kredytów (wg wartości nominalnej) w sumie bilansowej (%)	50,90	(50%;65%>
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych (zgodnie z Rekomendacją T) w portfelu kredytowym Banku (%) ⁴⁾	11,26	max. 15,0
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (zgodnie z Rekomendacją S) w portfelu kredytowym Banku (%) ⁵⁾	55,71	max. 75,0
Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami (%)	168,28	(100%;170%>
Nadzorcze miary płynności M2	3,61	min. 1,0
Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR	11,8530	min. 1,0
Marża graniczna (%)	2,17	max. 3,5
Całkowita pozycja walutowa (tys. zł)/ (%)	0,14	max. 2,0% FW
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	23,20	min. 12,875
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) (%)	23,20	min. 10,875
Fundusze własne (kapitał uznany) (wtys. Zł.)	23.161,51	X
Wskaźnik udziału funduszy własnych w sumie bilansowej (%)	12,40	(11%;15%>
Wskaźnik udziału aktywów trwałych netto w sumie bilansowej (%)	1,46	max. 2,0
Wskaźnik udziału instrumentów finansowych (z wyłączeniem lokat międzybankowych) w sumie bilansowej netto (%)	20,78	max. 25,0
Wskaźnik C/I (Cost/Income Ratio)(6)	0,71	max. 0,8
Wskaźnik udziału kosztów działania w sumie bilansowej (%)	2,09	max. 3,0
Wskaźnik udziału kosztów działania w wyniku na działalności bankowej (%)	66,26	max. 70,0
Wskaźnik efektywności pracy (suma bilansowa/liczba etatów) (w tys. zł.)	4342,25	X
Wskaźnik wydajności zatrudnienia (zysk netto/ liczba etatów) (w tys. zł.)	2,90	X

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Suchedniowie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu działania i strategii ryzyka Banku.

Suchedniów, dnia 09.07.2019 r .

ZARZĄD BANKU:

Prezes Zarządu – Agnieszka Fąfara – Markiewicz

PREZES ZARZĄDU

Agnieszka Fąfara Markiewicz

Wiceprezes Zarządu – Małgorzata Kuszewska

**WICEPREZES ZARZĄDU
ds. FINANSOWO-KSIĘGOWYCH**

Małgorzata Kuszewska

Wiceprezes Zarządu – Wojciech Gałczyński

**WICEPREZES ZARZĄDU
d/s HANDLOWYCH**

Wojciech Gałczyński

Członek Zarządu – Kazimierz Matla

CZŁONEK ZARZĄDU

Kazimierz Matla